

serekend mocht worden genoot zooveel eer en onderscheiding, dat de beenen voor deze wetde te zwak bleken. Gevolg was een gevoelige, inzinking. Thans dreigt een ander ensemble om dezelfde redenen te zullen bezwijken.

Heeft men eenmaal een hoogte bereikt en steekt men boven de meeste andere ensembles uit, dat men dan bedenke dat het zeer moeilijk is op een hoog peil te blijven staan en dat men dan trachte nog hooger te komen en niet te denken: zie zoo, nu zijn we er, wie doet ons dat na? Zoodra men er zoo over denkt, dan zijn de kiemen voor inzinking reeds aanwezig. De anderen, die nu nog onder u staan, blijven gestadig doorwerken en zullen u zeker vroeg of laat overvleugelen, en dan is het veelal te laat, voor een tweeden keer bereikt men dan niet zoo gemakkelijk meer een zelfde hoogte.

Amsterdam, Januari 1928.

JOH. B. KOK.

De gitaar in Oostenrijk.

Prof. Jacob Ortner.

Uit de geschiedenis der gitaarmuziek zijn twee centra bekend, die in zich alle glans en roem van den eersten gitaar-bloeitijd vereenigen, nl. „Parijs en Weenen”.

Van Robert de Visé, aan het hof van Lodewijk den 14e, tot en met David del Castillo en Emilio Pujol, laat zich een onafgebroken rij van glanzende componisten en virtuozen van Latijnsche nationaliteit aanwijzen, wier namen alle meer of minder met Parijs verbonden zijn.

Geheel anders is het met Weenen. De laatste tientallen jaren brachten in de Duitse landen een opbloei der gitaar, zoo, dat dit instrument daar niet meer als onbeduidend in het muziekleven van onzen tijd aangemerkt dient te worden. Eerst gebruikt als begeleidings-instrument voor volksliederen en gezangen, wint zij als solo-instrument meer en meer en veroverd zij de concertzaal, waaraan zij herinnert aan namen als Miguel Llobet en Heinrich Albert. Het invoeren van het gitaar-onderricht op muziekscholen spreekt niet alleen duidelijk het verlangen uit de gitaar in onze dagen niet meer als „kunjhangsel” te bespelen, maar het instrument de haar waardige plaats te geven. Men spreekt dan ook van een gitaar-rennaissance. Renaissance — wedergeboorte — wijst naar een vroegeren tijd heen, toen de gitaar in vergetelheid geraakte, en waaruit zij eerst na langen tijd gewekt werd.

In 1790 was de gitaarspelkunst in Weenen, die vernoodelijk uit Frankrijk en Italië overkwam, nog in haar opkomst. De glanstijd van het Weensche gitaarspel was omstreeks 1807 van Mauro Giuliani, tot Luigi Legnani in 1823. Deze beide Italianen brachten inderdaad te Weenen een hoogtepunt in de technische vaardigheid van het gitaarspel. Het is niet onbeduidend te vermelden, dat beide kunstenaars ook zangers waren, wat uit hun werken, die veel lichter geharmoniseerd zijn dan die der Spanjaarden, b.v. Sors, Aguado e.a., zeer goed merkbaar is. Trouwens de Spaansche school stelt, ook heden ten dage, veel hoogere technische en muzikale eischen aan zijn beoefenaars dan iedere andere gitaarschool. Het is voor iemand, die met gitaarmuziek op de hoogte is, zeer goed waarneembaar, of een gitarist Spaansche — hetzij originele dan wel transcripties — of Italiaansche, Duitse of andere werken vertolkt. Spaansche werken staan hooger aangeschreven dan andere.

Ten tijde van Legnani en Giuliani waren de meeste Weensche gitaristen geen musici van beroep, of wanneer zij dat wel waren, zoo bekleedden zij ook een andere

functie daarnaast, evenals Legnani en Giuliani, die zangers waren. Zoo waren Wenzel Matiegka (1773—1830) organist aan twee Weensche kerken, Anton Diabelli (1781—1858) muziekverslaggever, Joseph Böhm leeraar in het vioolspel aan het conservatorium. Simon Molitor (1776—1848) beambte der militaire verplegingsinrichting,

Albois Wolf (1775—1819) bediende der Staatsbank, Leonhard von Call (geb. 1770) geheim kameradjunkt, Wilhelm Klingenbrunner (geb. 1782) kasbeambte bij de Neder-Oostenr. Landsbank. Dat met het opbloeien der concertgitaristiek zich ook beroepsvirtuosen voordeden laat zich verstaan, waarbij herinnerd zij aan namen als Bartolomeo Bortolazzi, Franz Mendl, Karl Töpfer, Leonard Schulz, Franz Stoll, Giulio Regondi.

In dien tijd trof men de gitaar niet alleen als solo-instrument of als begeleidend instrument voor den zang aan, maar ook in trio's en ensembles. Een voorliefde had men voor de combinatie van viool met gitaar; ook vormde men trio's, viool, viola en gitaar, ja zelfs zijn er composities voor gitaar en piano (Diabelli) als ook voor gitaar met vol-orkest (Giuliani). Het was Weenen dat de gitaar in groot orkest aanwendde, in symphonie en opera invoerde. Dirigenten als Mahler, Bittner, Kienzi, Pfizner, Korngold, Berg, Zemlinsky, zijn daarvan voorbeelden.

Heden ten dage kan Oostenrijk op een aanzienlijken rij gitaarsolisten zien. Vooraan staat de bekende Luise Walker, dan volgen Walter Endstorfer, Ilse Hoffmann, Friedl Hinker, Dobranz, allen uit de Spaansche school van Prof. Jacob Ortner.

P VAN ES
Da-Costastraat 38B, Rotterdam,
GITAAR-SOLIST.

Werken van: de Visé, Aguado, Sor, Tarrega, Ségovia, Pujol, enz.
Belangeloos medewerking aan Uitvoeringen en Concerten.
Buiten Rotterdam tegen vergoeding van reis- en verblijfkosten.